

VIJF JAAR NA NOODLOTTIG ONGEVAL IN BOVENKARSPPEL

Aantal slachtoffers door Legionella zal in toekomst niet toenemen

Hoewel de bevolking van Nederland vergriest en het aantal oudere mensen met een verminderd afweermecanisme toeneemt, het aantal vormen van watergebruik door bijvoorbeeld de industrie en recreatie stijgt en de omgevingstemperatuur ook omhoog kruipt, zal de kans op een groeiend aantal slachtoffers door besmetting met legionella de komende jaren waarschijnlijk niet toenemen. Dit meent onderzoeker Dick van der Kooij (Kiwa en Wageningen Universiteit) die zich al jaren met Legionella bezighoudt. De reden daarvoor is dat onder meer door het noodlottige ongeval vijf jaar geleden op de Westfriese Flora veel onderzoek is verricht en nog wordt verricht, waardoor veel meer bekend is geworden over onder meer het verloop van de ziekte legionellose.

In Amsterdam werd op 20 februari door Euroforum het sinds 1999 jaarlijks terugkerende congres gehouden over de stand van zaken rond Legionella. Dit jaar viel het congres samen met een herdenkingsdienst voor de leden van de stichting Veteranenziekte.

Dick van der Kooij bagatelliseerde het risico op het krijgen van legionellose niet, maar was desondanks redelijk optimistisch. Het aantal gemelde en geraamde gevallen van de ziekte ligt veel hoger dan het aantal afgeleid van het infectierisico van 1 per 10.000 personen per jaar. Door de vele onderzoeken in binnen- en buitenland in de laatste jaren is de aandacht nu echter gevestigd op de zwakke plekken in waterinstallaties die kunnen leiden tot de vorming van Legionella.

Hugo von Meijenfeldt, die als hoofd afdeling Water van het Ministerie van VROM staatssecretaris Van Geel verving, legde uit dat de overheid ervoor kiest alleen strenge voorschriften te hanteren voor waterinstallaties bij zorginstellingen, ziekenhuizen, zwembaden en verblijfsaccommodaties, kortom die gebouwen waar de risico's op Legionella gemiddeld of hoog liggen. De regelgeving voor andere gebouwen is afgezwakt, wat het ministerie op nogal wat kritiek komt te staan van onder meer de stichting Veteranenziekte. De nieuwe regelgeving die waarschijnlijk deze herfst in werking treedt, zal voorafgegaan worden door een informatiecampaagne. Ook wil het ministerie tijdens Aquatech met de andere landen van de Europese Unie kennis en ervaring uitwisselen rond Legionella. Bovendien

wil staatssecretaris Van Geel het komende Nederlandse voorzitterschap van de EU aangrijpen om in Europees verband de aandacht voor Legionella levend te houden.

Resultaten BEL-project

Arts en microbioloog Ed IJzerman maakte in Amsterdam de eerste resultaten bekend van een tussentijdse evaluatie van een onderzoek naar Legionella bekend, het landelijk project Legionella-bronopsporing oftewel het BEL-project. GGD Haarlem, het RIVM en het Streeklaboratorium onderzochten 200 patiënten. In totaal 318 objecten werden bemonsterd die als potentiële bron waren geïdentificeerd. Het merendeel hiervan betrof woonhuizen. Ruim 2500 monsters zijn afgenomen. Dit resulteerde in de kweek van 98 Legionella-stammen, waarvan 85 werden gedetermineerd als Legionella pneumophi-

la. Een vergelijking met de stammen die bij de patiënten waren geïsoleerd, resulteerde voorsnog in slechts vijf gevallen in een genotypisch verband: viermaal vormde een gezondheidsinstelling de bron, eenmaal een woonhuis.

Woonhuizen

Of gekoloniseerd leidingwater in woonhuizen een serieus risico inhoudt op het krijgen van legionellose, blijft intussen ter discussie staan. Tijdens het congres kwamen opnieuw tegenstrijdige verhalen daarover aan bod. De voorlopige resultaten van het BEL-project ondersteunen de internationale literatuur dat tot bijna een kwart van de waterleidingsystemen in woonhuizen kolonies bevatten van Legionella. De resultaten in Haarlem komen overeen met de voorlopige resultaten van een nog lopende studie in de Verenigde Staten. Microbioloog Janet Stout uit de VS liet 's middags gegevens zien waaruit bleek dat mensen eerder ziek werden van Legionella door besmetting in het eigen huis dan door aerosolproducerende apparatuur elders. Ze maakte daarbij wel de kanttekening dat de slachtoffers vaak oude of zieke mensen zijn met weinig weerstand en bovendien in huizen wonen met slechte apparatuur of apparatuur die niet goed bijgehouden is.

In Haarlem werden 124 positieve kweken gevonden op een totaal van 1800 monsters in 223 woonhuizen. De helft was afkomstig uit monsters van koud water. Overigens scoorden behalve de douche (44 maal) ook de keukenkraan (33) en de wastafel (25) relatief hoog. Toch blijft het risico beperkt, aldus IJzerman, aangezien slechts eenmaal een verband gevonden is tussen een patiëntenstam en een omgevingsstam. ☐

Legionellacode voor woninginstallaties

Het kennisinstituut voor de installatiesector, ISSO, heeft in opdracht van Uneto-VNI het zakboekje 'Kleintje water' en het voorlichtingsdocument 'Legionellacode voor woninginstallaties' uitgebracht. Deze code is opgesteld door Kiwa in samenwerking met TNO-MEP. ISSO houdt hierover samen met Uneto-VNI een aantal instructiebijeenkomsten, die vooral bedoeld zijn voor (medewerkers van) installatiebedrijven.

De bijeenkomsten vinden plaats van 18 maart tot en met 22 april in de volgende plaatsen: Zwolle, Haarlem, Bergen op Zoom, Veenendaal, Schiedam, Leeuwarden, Nieuwegein, Den Haag, Eindhoven en Groningen. Waar en wanneer de bijeenkomsten precies worden gehouden staat op het aanmeldingsformulier, dat op te vragen is bij ISSO, Postbus 1819, 3000 BV Rotterdam (of via www.iss0.nl). Deelname kost 295 euro. ☐

Voor meer informatie: O. Nuijten (010) 206 59 63.

